Husförhör

D:r M. Luthers

Lilla Katekes

med

kort utveckling,

sådan den av Kungl. Maj:t den 11 okt. 1878 blivit antagen,

jämte

hänvisningar till bibliska exempel,

samlade och utgivna av

Ch. Meurling och O. A. Ottander

Kontr.-prost Kontr.-prost

Husförhör

Husförhör kallades den årliga kontrollen i Svenska kyrkan av församlingsbornas bibelkunskaper, läskunnighet och kunskaper i Martin Luthers lilla katekes. De var också en av statsmakten ålagd socialt motiverad demografisk kontroll på lokalnivån.

Förhören, där vars och ens kunskaper betygsattes, hölls av Svenska kyrkans präster från 1686 fram till slutet av 1800-talet. Vid husförhöret kontrollerade också prästen att uppgifterna i församlingsboken stämde.

Redan 1596 beslöt Uppsala domkapitel om förhör av allmogen i alla Sveriges socknar. Såväl 1686 års kyrkolag som konventikelplakatet från 1726 ålade prästerna skyldighet att rotevis genomföra förhör varje år. I samband med husförhören brukade man, i synnerhet på landet, där de flesta deltagarna var långväga, tillställa gästabud. Kalasen förbjöds i en förordning 1743, "emedan dessa, mer än nyttigt var, drogo tankarna från husförhörets egentliga ändamål". År 1765 skärptes förordningen ytterligare och de som försummade husförhören straffades med böter.

År 1888 upphävdes förordningen och då hade verksamheten övertagits av folkskolan som successivt vunnit terräng. Det året togs straffen bort definitivt, varför husförhören även officiellt blev frivilliga. I praktiken hade straffbestämmelserna redan tidigare blivit föråldrade.

Husförhör

Frivilliga husförhör levde sedan kvar i de flesta delarna av Sverige till tiden runt sekelskiftet 1899-1900 och ersattes då av så kallade församlingsaftnar med föredrag och andra programpunkter. De kom även att kallas läsmöten och är en del av församlingsprästens undervisande och kontaktskapande verksamhet. Fortfarande i dag (2000-talet) förekommer frivilliga "husförhör" under mer gemytliga former, men nu med mer fokus på umgänget än på förhöret.

Husförhörslängderna är ett mycket användbart hjälpmedel i släktforskning då det här framkommer vilka personer som bodde i samma hushåll och vart de flyttade.

D:r M. Luthers

Lilla Katekes

med

kort utveckling,

sådan den av Kungl. Maj:t den 11 okt. 1878 blivit antagen,

jämte

hänvisningar till bibliska exempel,

samlade och utgivna av

Ch. Meurling och O. A. Ottander

Kontr.-prost Kontr.-prost

Martin Luthers lilla katekes (1878)

Kyrkböcker

De första bestämmelserna om ministerialböcker i de nordiska länderna utfärdades i början av 1600-talet. I Danmark finns föreskrifter i synodalakter från Fyens stift 1607, enligt dessa skall såväl dop-, vigsel- samt begravningsregister föras. På 1640-talet utfärdades statliga föreskrifter om kyrkobokföring. Den äldsta bevarade danska kyrkoboken är daterad 1611 och kommer från Nordby på Fanö, den innehåller endast dopanteckningar. I Norge är den äldsta bevarade kyrkoboken från Andebu i Oslo stift och har begynnelseåret 1623.

Den första föreskriften om folkbokföring i Sverige utfärdades för Västerås stift av Johannes Rudbeckius 1619, där han beslutade att dop-, vigsel- och begravningsböcker skulle föras. Detta kom senare även att införas i andra stift och blev en förebild för husförhörslängderna. De kyrkoräkenskaper med uppgifter om vigslar, dop och begravningar som fördes dessförinnan fungerade som en enklare form av kyrkböcker. Av dessa finns ett antal, om än ett relativt fåtal bevarade från medeltiden. Genom 1686 års kyrkolag infördes bestämmelser om att kyrkböcker skulle upprättas i varje församling i hela riket. Prästerna hade relativ stor frihet när det kom till utformningen av kyrkoböckerna och de uppvisar därför stor variation mellan församlingarna samt över tid. Det saknades också regler för arkivering av kyrkböcker, vilket har medfört att en del äldre böcker har slängts eller försvunnit. Först 1860 infördes standardiserade kyrkböcker, där prästernas handhavande av dessa reglerades.

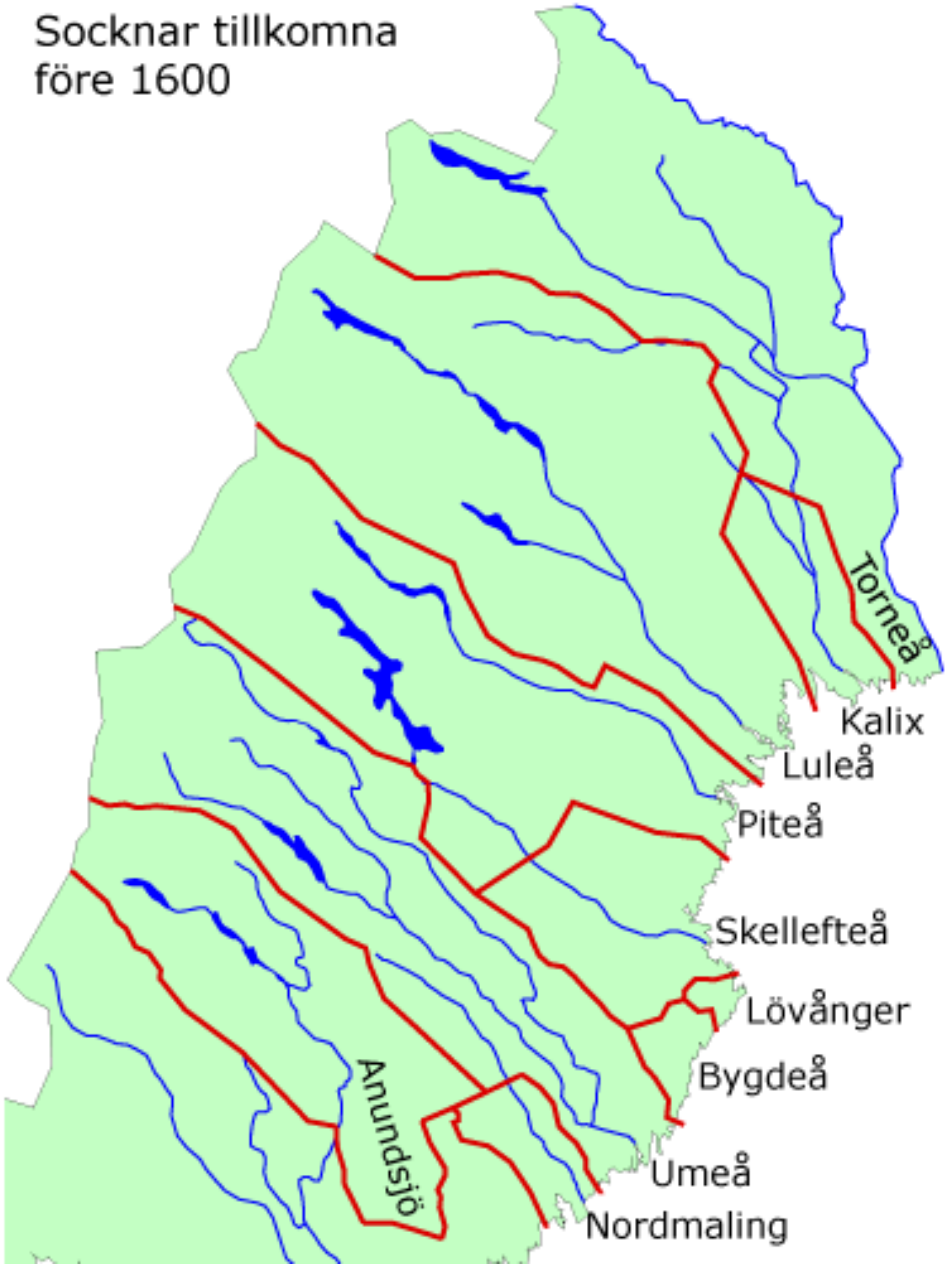
Socknar tillkomna
före 1600
Torneå
Kalix
Luleå
Piteå
Skellefteå
Lövånger
Bygdeå
Umeå
Nordmaling
Anundsjö

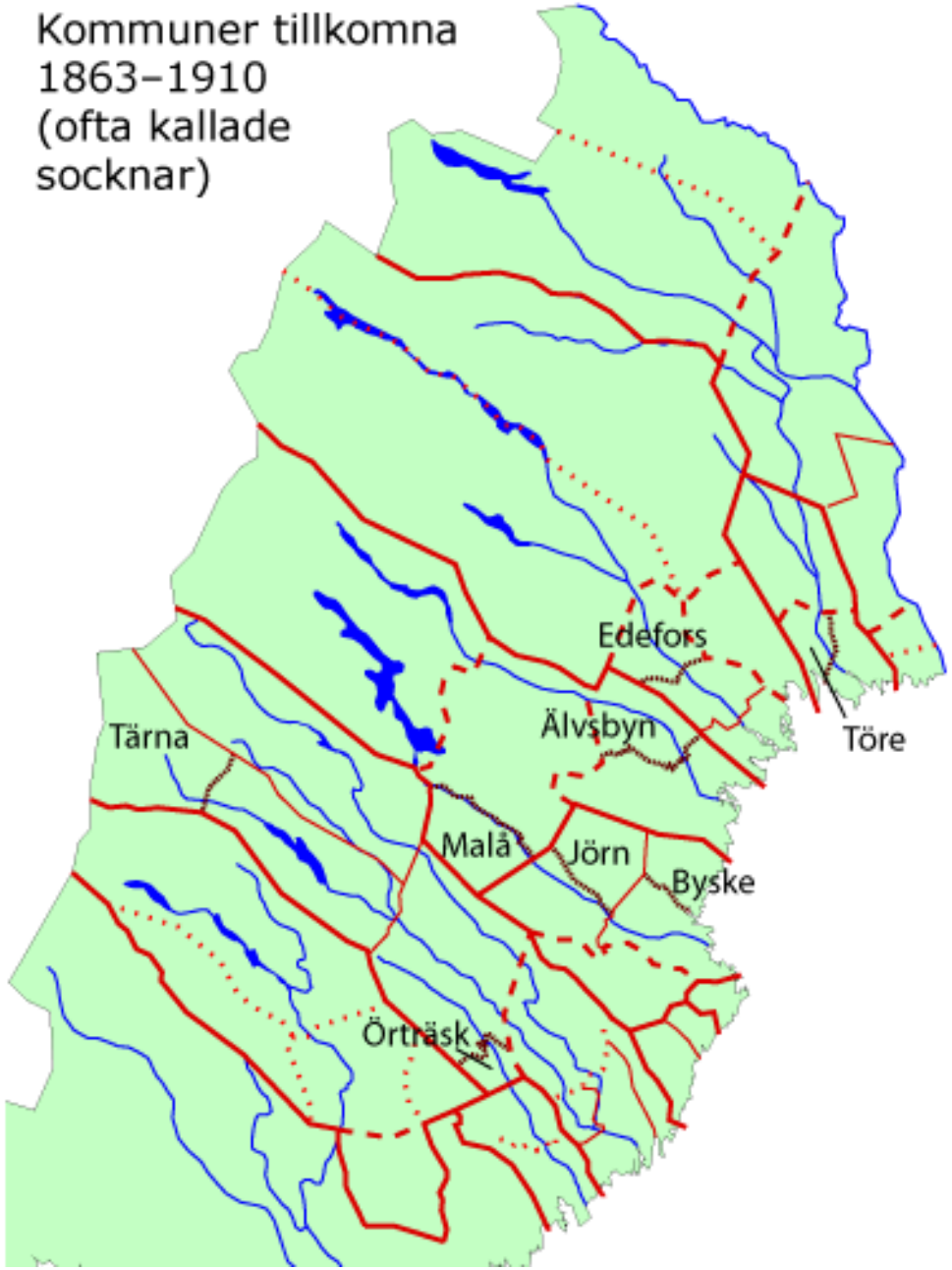
Kommuner tillkomna
1863–1910
(ofta kallade
socknar)
Edefors
Älvsbyn
Töre
Tärna
Malå
Jörn
Byske
Örträsk

Socken

Socken, är ett ålderdomligt namn på en landsortsförsamling i folkkyrkor. I Norden betecknade ordet sedan senmedeltiden ett område utanför städer, med flera intilliggande byar och tätorter, som tillsammans delar på kyrka med tillhörande prästgård och kyrkogård, och som i senare tider styrdes av sockenstämman. Socknen var en föregångare till dagens församlingar och kommuner. Tillsammans med stadsförsamlingarna bildade landsortens socknar ett heltäckande nät av territorialförsamlingar. Upprättandet av territorialförsamlingar markerade slutsteget i ett områdes kristnande. Systemet med territorialförsamlingar kännetecknar Europa, och bildar på lokal nivå grunden för all senare lokal kyrklig och politisk indelning.

Socknen eller församlingen motsvarar den kanoniska rättens parochia, den kristna kyrkans grundläggande organisatoriska enhet: en gudstjänstgemenskap som samlas i en med präst försedd kyrka. På 1500-talet infördes även ett sockenbegrepp i Sverige och Finland som enhet för fastighetsredovisningen (jordebokssocken, senare jordregistersocken). Kyrksocknen och jordebokssocknen var i princip detsamma, men eftersom de hade olika funktion kom de ibland att uppvisa olikheter, men de harmoniserades i Sverige från 1882 fram till 1950-talet. Jordregistersocknen fortsatte att användas fram till dess att fastighetsdatareformen genomförts åren 1976–1995.

Socken

Socknarna bestod av en grupp av människor, utan hänsyn till någon äldre territoriell indelning. Ölands och Gotlands socknar tillkom troligen under 1100-talet, medan sockenbildningen i Östergötland och Västergötland tycks ha ägt rum under perioden 1150–1250. I Svealand kan förhållandena ha varit likartade, men kyrkan torde också i viss utsträckning ha anpassat sig till den ledungsindelning som redan fanns genom att indela socknarna i kontrakt som följde den gamla ledungsindelningen. I Svealands centrala delar verkar sockenbildningen ha börjat under 1100-talet och slutförts under 1200-talet. De äldsta norrländska socknarna, upp till Umeå och Bygdeå, finns förtecknade i 1314 års Sexårsgärd. De tillkom antagligen under perioden 1150-1300, utifrån geografiskt sammanhållna bygder som älvdalarna, och sockenkyrkorna förlades nära kungsgårdar, gravplatser och offerplatser.

Samtliga svenska socknar var sedan 1682 i sin tur administrativt uppdelade i rotar. Bönderna i en rote hade gemensamt ansvar för olika uppgifter, exempelvis rotering (vid soldatrote, båtsmansrote eller ryttarrote), fattigvård (vid fattigrote), årliga husförhör (vid husförsrote), med mera.

Under den tid då manskap till fotfolket i Sverige uttogs genom utskrivning avsåg soldatrote de personer eller gårdar som gemensamt lämnade och underhöll en knekt, en ryttare eller en båtsman. År 1682 införde Karl XI generalindelningsverket och det ständiga knektehållet och roteindelningen blev då fast. Detta innebar att landet delades in i små administrativa områden som alla skulle ha minst en knekt.

Indelningsverket var ett personalfinansieringssystem inom svenska staten och försvaret grundat på naturahushållning. Innan det svenska samhället hade frångått naturahushållning bestod kronans inkomster i första hand av råvaru- och livsmedelsprodukter, vilka inte på enkelt sätt kunde omsättas i kontanter. För att bäst dra nytta av dessa inkomster konstruerades ett system där inkomster samlades in ute i landet och fördelades direkt till ämbetsmän och befattningshavare.

Karta över Lunds stadskärna och roteindelning

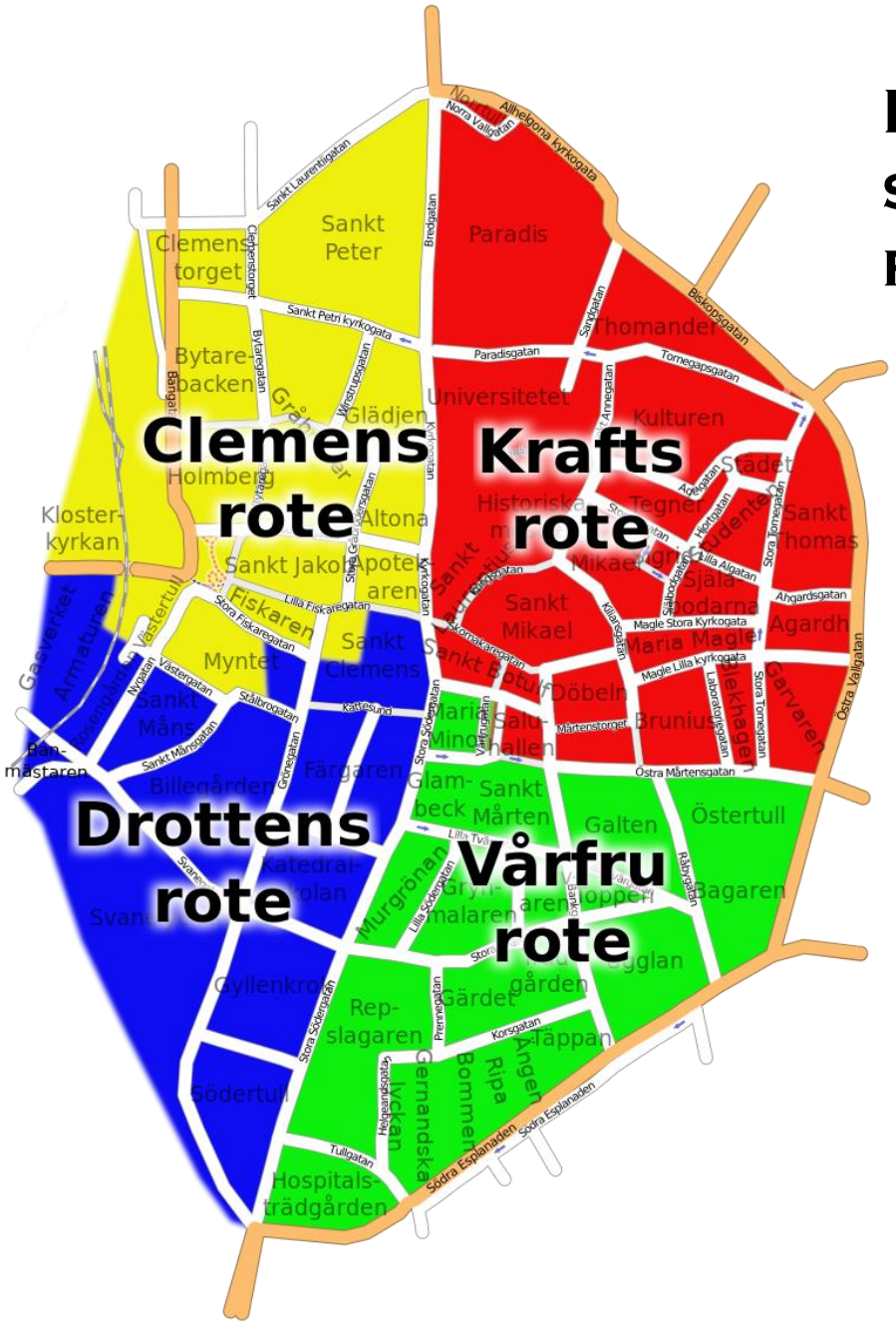

Lund

Militär indelning Rote (Rotehemman Rote bonde)

Under den tid då manskap till fotfolket i Sverige uttogs genom utskrivning avsåg soldatrote de personer eller gårdar som gemensamt lämnade och underhöll en knekt, en ryttare eller en båtsman. År 1682 införde Karl XI generalindelningsverket och det ständiga knektehållet och roteindelningen blev då fast. Detta innebar att landet delades in i små administrativa områden som alla skulle ha minst en knekt. De gårdar som ingick i området försåg och underhöll en soldat för den indelta armén med ett soldattorp, alternativt en båtsman med ett båtsmanstorp vid kustnära orter eller en ryttare med ett ryttartorp. Invånarna i gårdarna kom att kallas rotebönder eller rotehållare och personen som tog hand om soldattorpet kallades rotemästare.

Före 1715 är roten inte skyldig att hålla soldattorp. Därefter skulle roten bygga och underhålla ett torp med åker och äng som soldaten brukade. Den som upplät soldattorp fick en mindre kontant betalning eller fick betala mindre i knektlega. Om soldattorp anlades på byns gemensamma allmänning utgick ingen ersättning.

Denna militära form användes fram till 1901 då indelningsverket upphörde och 1901 års försvarsreform infördes. Begreppet rote motsvarade här danskans lægd och finskans ruotu.

Limhamns kyrkoarkiv

Man vet inte förhållanden under tidigt 1500 tal. När det gäller förhållandet mellan Bunkeflo och Hyllie församlingar. 1545 gavs Hyllie församling till skolmästaren i Malmö som en sorts löneförstärkning. (Har inte kunnat bevisas) Församlingarna var uppdelade men förenades igen 1552. Danska ”Landebogen” 1569 ger mer information.

1599 – 1605 var församlingarna åter uppdelade på egna församlingar. 1605 till 1806 skulle kyrkoherden ge ut en viss avgift till skolmästaren i Malmö.
Kyrkoherden i St. Petri församling skulle enligt ett kungligt brev 1852-12-07 skulle erhålla församlingarna som anex efter kyrkoherdars avgång från Hyllie och Bunkeflo församlingar. Men vid St Petris kyrkoherdes bortgång skulle församlingarna brytas ut ur St. Petri församling. Det hände sedan 1862. Bunkeflo blev moderförsamling och detta hände då 1862. År 1886 – 08 – 28 via kungligt brev fick Limhamn status Municipalsamhälle. Område Fosie och Hyllie socknar. Den gamla kyrkan i Hyllie by revs år 1890. På tomten nr. 7 närmre Limhamn byggdes sedan en ny kyrka. Färdig 1890. Limhamn växte och 1899 och det krävdes en ny prästbefattning enligt kungligt brev.
1902 kom nya order via kungliga brev. Limhamn skulle vara kapellförsamling med Hyllie gemensam kyrka och Kyrkobetjäning, samt skolväsende. Man fick egen kyrkbokföring.
Limhamn blev år 1906-01-01 en egen köping enligt ett kungligt brev från 1905-09-15. Delar av Fosie socken ingick och hela Hyllie socken. 1908 blev det Limhamns församling och Bunkeflo församling ingick.
1915-01-01 och efter brev (Kungligt) daterat 1913-12-12, blev Malmö sammanslaget med Malmö.

Serie: Församlingsböcker (inbunden serie)

Volym: SE/MSA/01159/A II a/2

Tid: 1900 – 1906

Anmärkning:

Bok 2, sid. 226-450, Hyllie: 17-20; Hyllie 22-25 Militieboställe; Hyllie 25; Hyllie 25 Gamla fattighuset; Hyllie 26-28; Hyllie 29 Annexhemman; Hyllie 30-32; Skolplatsen; Hyllie 9 Strandmark; Hyllie 11 strandmark; Hyllie 12 Strandmark; Kalkbränneriet; Hyllie 20; Hyllie 21 strandmark. (A II 1 B).

(Minimera texten)

Bild

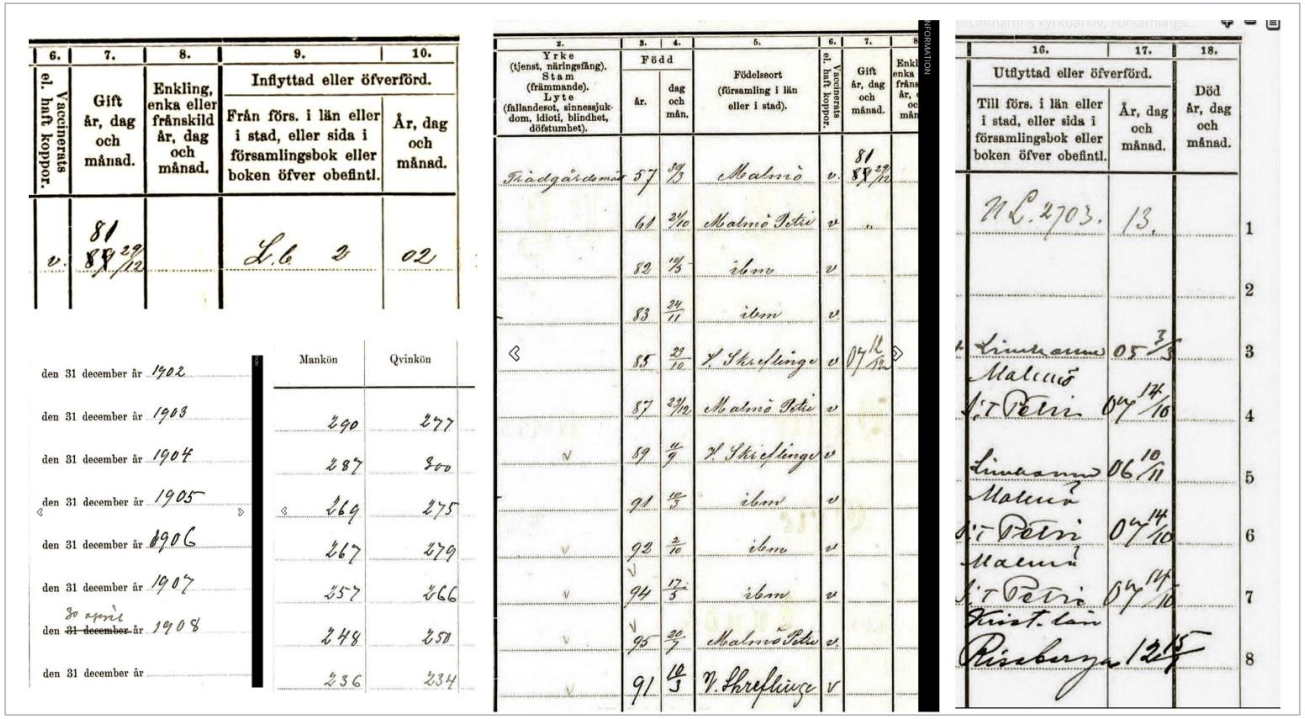

6. Vaccinerats el. haft koppor.	7. Gift år, dag och månad.	8. Enkling, enka eller frånskild år, dag och månad.	9. Inflyttad eller öfverförd. Från förs. i län eller i stad, eller sida i församlingsbok eller boken öfver obefintl.	10. Inflyttad eller öfverförd. År, dag och månad.
v.	81 ~~89~~ 29/12		L.6 2	02

	Mankön	Qvinkön
den 31 december år 1902		
den 31 december år 1903	290	277
den 31 december år 1904	287	300
den 31 december år 1905	269	275
den 31 december år 1906	267	279
den 31 december år 1907	257	266
den ~~31 december~~ 30 april år 1908	248	250
den 31 december år	236	234

2. Yrke (tjenst, näringsfång). Stam (främmande). Lyte (fallandesot, sinnessjukdom, idioti, blindhet, döfstumhet).	3. Född år.	4. Född dag och mån.	5. Födelseort (församling i län eller i stad).	6. Vaccinerats el. haft koppor.	7. Gift år, dag och månad.	8. Enkling, enka frånskild år, dag och mån.
Trädgårdsmäst	57	30/3	Malmö	v.	81 ~~89~~ 29/12	
	61	21/10	Malmö Petri	v	"	
	82	10/5	ibm	v		
	83	24/11	ibm	v		
	85	23/10	V. Skreflinge	v	07 12/12	
	87	23/12	Malmö Petri	v		
	89	11/9	V. Skreflinge	v		
	91	10/3	ibm	v		
	92	2/10	ibm	v		
	94	17/5	ibm	v		
	95	20/7	Malmö Petri	v		
	91	10/3	V. Skreflinge	v		

16. Utflyttad eller öfverförd. Till förs. i län eller i stad, eller sida i församlingsbok eller boken öfver obefintl.	17. Utflyttad eller öfverförd. År, dag och månad.	18. Död år, dag och månad.	
N.L. 2703.	13.		1
			2
Limhamn	05 3/3		3
Malmö			
S:t Petri	07 14/10		4
Limhamn	06 10/11		5
Malmö			
S:t Petri	07 14/10		6
Malmö			
S:t Petri	07 14/10		7
Kristl. län			
Risebergs	12 15/1		8

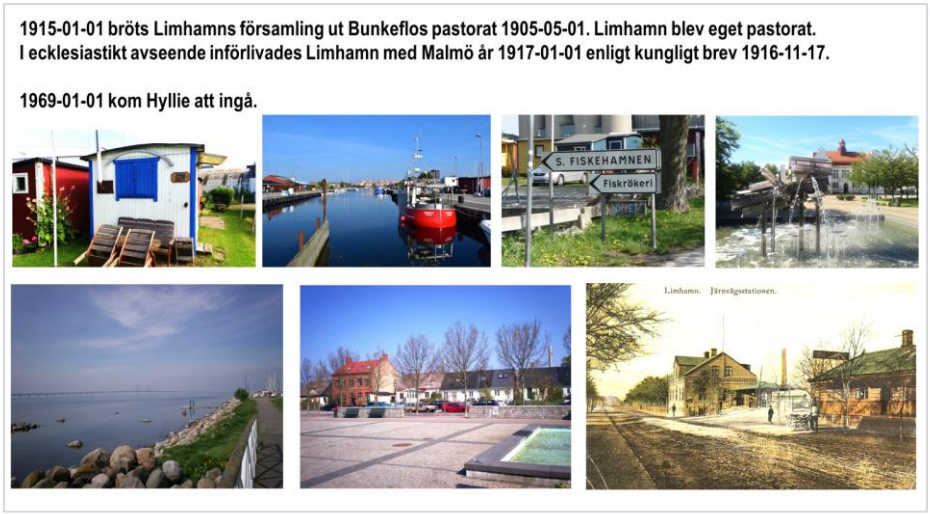
1915-01-01 bröts Limhamns församling ut Bunkeflos pastorat 1905-05-01. Limhamn blev eget pastorat.
I ecklesiastikt avseende införlivades Limhamn med Malmö år 1917-01-01 enligt kungligt brev 1916-11-17.

1969-01-01 kom Hyllie att ingå.

6. Vaccinerats el. haft koppor.	7. Gift år, dag och månad.	8. Enkling, enka eller frånskild år, dag och månad.	9. Inflyttad eller öfverförd. Från förs. i län eller i stad, eller sida i församlingsbok eller boken öfver obefintl.	10. År, dag och månad.
v.	81 88 29/12		L.6 2	02

	Mankön	Qvinkön
den 31 december år 1902	290	277
den 31 december år 1903	287	300
den 31 december år 1904	269	275
den 31 december år 1905	267	279
den 31 december år 1906	257	266
den 30 april 31 december år 1908	248	250
den 31 december år	236	234

2. Yrke (tjenst, näringsfång). Stam (främmande). Lyte (fallandesot, sinnessjukdom, idioti, blindhet, döfstumhet).	3. Född år.	4. Född dag och mån.	5. Födelseort (församling i län eller i stad).	6. Vaccinerats el. haft koppor.	7. Gift år, dag och månad.	8. Enkl enka från år, o oc mån
Trädgårdsmästare	57	30/3	Malmö	v.	81 88 29/12	
	61	24/10	Malmö Petri	v	"	
	82	10/3	idem	v		
	83	24/11	idem	v		
	85	23/10	V. Skrefslinge	v	07 11/12	
	87	23/12	Malmö Petri	v		
V	89	11/9	V. Skrefslinge	v		
	91	10/3	idem	v		
V	92	2/10	idem	v		
V	94	17/5	idem	v		
V	95	20/7	Malmö Petri	v.		
V	91	10/3	V. Skrefslinge	v		

16. Utflyttad eller öfverförd. Till förs. i län eller i stad, eller sida i församlingsbok eller boken öfver obefintl.	17. År, dag och månad.	18. Död år, dag och månad.	
N.L. 2703.	13.		1
			2
Limhamns	05 3/5		3
Malmö			
S:t Petri	04 14/10		4
Limhamn	06 10/11		5
Malmö			
S:t Petri	04 14/10		6
Malmö			
S:t Petri	04 14/10		7
Kristl. län			
Risberga	12 15/5		8

Församlingsbok

för

Hyllie

Hyllie församling

i Oxie kontrakt

af Lundt stift.

Åren — .

Boken innehåller blad.

14.

Anteckningar om frejd; nattvardshinder; äktenskapshinder; utfärdad lysning; hinderslöshetsbetyg; skiljobref; barns legalisering; utträde ur svenska kyrkan; främmande trosbekännelse; främmande nationalitet; den församling i Sverige, som moder vid nedkomst utom riket tillhörde; m. m.

1. Torp, lägenhet, verk och inrättningar m. m. under ofvanstående fastighet. Personens för- och tillnamn samt familjeställning, äfvensom personens titel, om annan än den i kol. 2 angifna.	2. Yrke (tjenst, näringsfång). Stam (främmande). Lyte (fallandesot, sinnessjukdom, idioti, blindhet, döfstumhet).	3. Född år.	4. Född dag och mån.	5. Födelseort (församling i län eller i stad).	6. Vaccinerats el. haft koppor.	7. Gift år, dag och månad.	8. Enkling, enka eller frånskild år, dag och månad.	9. Inflyttad eller öfverförd. Från förs. i län eller i stad, eller sida i församlingsbok eller boken öfver obefintl.	10. År, dag och månad.
Nils Persson Ros, huseg.		51	7/12	Bunkeflo	v	75 14/2		G. L. 913	01
h. Kersti Malmqvist	barnmorska	35	5/2	Österslöf	v				
fb. Anna Persdotter		68	16/10	ibm	v				

Serie: Församlingsböcker (inbunden serie)
Volym: SE/MSA/01159/A II a/2
Tid: 1900 – 1906
Anmärkning:
Bok 2, sid. 226-450, Hyllie: 17-20; Hyllie 22-25 Militieboställe; Hyllie 25; Hyllie 25 Gamla fattighuset; Hyllie 26-28; Hyllie 29 Annexhemman; Hyllie 30-32; Skolplatsen; Hyllie 9 Strandmark; Hyllie 11 strandmark; Hyllie 12 Strandmark; Kalkbränneriet; Hyllie 20; Hyllie 21 strandmark. (A II 1 B).
(Minimera texten)

Bild

1915-01-01 bröts Limhamns församling ut Bunkeflos pastorat 1905-05-01. Limhamn blev eget pastorat.
I ecklesiastikt avseende införlivades Limhamn med Malmö år 1917-01-01 enligt kungligt brev 1916-11-17.

1969-01-01 kom Hyllie att ingå.

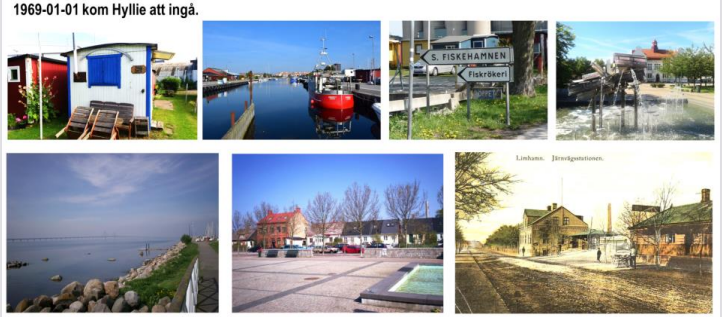

1915-01-01 bröts Limhamns församling ut Bunkeflos pastorat 1905-05-01. Limhamn blev eget pastorat.
I ecklesiastikt avseende införlivades Limhamn med Malmö år 1917-01-01 enligt kungligt brev 1916-11-17.

1969-01-01 kom Hyllie att ingå.

Limhamns soldattorp

Limhamns Soldattorp

Soldattorpet
Limhamn

Utställning fiskeredskap från Limhamns fiskare

Limhamns Torg Husarklädd man

HUSAR
LARS HOLGERSSON
WALFRID
1843 - 1910

HUSAR
LARS HOLGERSSON
WALFRID
1843 - 1910

ANNA WALFRID

• **Matilda Kristina Walfrid**, född den 24 november 1866, Malmö, död den 20 juli 1952, Limhamn (M) (livslängd: 85 år).
Gift med x Andersson.
• **Marie Walfrid**, född den 28 november 1869, Tygelsjö 37, Tygelsjö, Tygelsjö (M), död.

• **Anna Walfrid**, född den **15 november 1871**, Tygelsjö 37, Tygelsjö, Tygelsjö (M), död den **5 mars 1948**, Limhamn (M) (livslängd: 76 år). **Gift den 23 november 1889 med Sven Peter Nilsson, född den 27 februari 1864**, Hyllie (M), **död den 18 september 1917,** Limhamn (M) (livslängd: 53 år)

Anna Walfrid 1871 – 1948 dotter till en husar

Barn:
o Elida **Ingeborg**, född den **22 juni 1890**, Hyllie (M), **död den 5 mars 1978**, Limhamn (M) (livslängd: 87 år).
Gift den 3 maj 1919 med **Johan August Hilbert Persson**, född den **1 februari 1893**, Hyllie (M), död den **25 mars 1970,** Limhamn (M) (livslängd: 77 år).
o **Ida** Maria, född den **14 december 1891**, Hyllie (M), död.
o **Olga** Wilhelmina, född den **25 februari 1894**, Hyllie (M), död den **1 december 1987**, Malmö Sankt Johannes (M) (livslängd: 93 år).
o Gustav **Gerhard, född den 13 augusti 1895**, Hyllie (M), död den **28 augusti 1979**, Limhamn (M) (livslängd: 84 år).
Gift den 12 december 1925 med **Ester** Elvira Natalia **Jönsson,** född den **8 april 1899**, Malmö Sankt Pauli (M), **död den 5 november 1956**, Malmö Sankt Pauli (M) (livslängd: 57 år).
o **Hugo** Harald, född **den 30 oktober 1897**, Anden, Hyllie (M), **död den 5 april 1906**, Limhamn (M) (livslängd: 8 år).
o Ebba Viktoria, född den 28 juli 1899, Rudan, Hyllie (M), död den 8 oktober 1902, Linköpings domkyrkoförs

FOLKE RAGNAR NILSSON född 29 aug 1903. Limhamn, Död 29 aug 1976 Limhamn

Hugo Harald Nilsson föddes den 8 juni 1915, i Limhamn dog år 1960 i Malmö

HUSAR
LARS HOLGERSSON
WALFRID
1843 - 1910

ANNA WALFRID

Frans Thorsson

Bengt Nilsson

Britt Solveig
Marianne
Thorsson Nyström

Ingeborg Jönsson
f. Nilsson

Ella Birgit Ingeborg
Larsson f. Jönsson

Gerhard Nilsson
(Farfar)

Henry Ingvar
Hilborn Persson

Ida Maria Rode
f. Nilsson

Hugo och Mary Nilsson

Lars-Erik Nilsson
Inga-Lisa Nilsson (f. Andersson)
(Föräldrar)

Ester Nilsson
f. Jönsson
(farmor)

Johan Hilbert Persson

Olga Thorsson f. Nilsson

Nils Alfred Harry

Sven Börje Urban
Nilsson

Gerhard Nilsson och
Ester Nilsson

Eva Agneta Thorsson

John Evald
Larsson maka
Ingeborg Jönsson

Inger Håkansson
f. Larsson

Lars-Erik Nilsson och Inga-Lisa Nilsson

Faster Ingrid
f. Nilsson
Gift Tebäck

Ingrid Nilssson och
Anders Nilsson

Ester Nilsson och
Barnbarnet
Anders Nilsson

Lars-Erik
Nilsson

Inga-Lisa
Nilsson

Lars-Erik

Lars – Erik Nilsson

Anna Walfrid
1878 – 1948
Inflyttade från Tygelsjö från ett soldattorp far var Lars Walfrid husar och född 1843.

Tegnérgatan 44
Limhamn (s) (torg)